

Η ΑΘΑΝΑΙΑ ΑΡΙΖΙΟΥΜΗΤΑΙΑ

Deuile

ΚΟΠΕΡΦΙΛΝΤ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Καθώς βρισκόμουν έκστατικός από την ευτυχία μου φώναξα πώς δεν είχα ανάγκη να σκεφθώ ούτε στιγμή. Τους έδωσα την υπόσχεσι που ζητούσαν με τον μεγαλύτερο ένθουσιασμό παρακάλεσα τον Τρήντλ να κάνει κι' αυτός το ίδιο και είπα ότι θα ήμουν ο πιο άθλιος άνθρωπος του κόσμου αν άθετούσα την υπόσχεσί μου έστω και στο παραμικρό.

— 'Αδελφή μου, είπε τότε η μίς Λαβίνια, τὰ υπόλοιπα ἐσὼς ἀφοροῦν...

— 'Η μίς Κλάρισσα ξεσταύρωσε τὰ χέρια της για πρώτη φορά και είπε:

— 'Αν αυτό άρέση στον κ. Κόπερφιλντ, θα είμαστε ευτυχείς να τον έχουμε κάθε Κυριακή στο τραπέζι μας. Τρῶμε στις τρεις ή ὦρα.

— 'Υποκλίθηκα. Και η μίς Κλάρισσα ἐξακολούθησε:

— 'Θα είμαστε επίσης ευτυχείς να δεχώμαστε, την ὑπόλοιπη βδομάδα, τον κ. Κόπερφιλντ κατά την ὦρα του τσαγιού. Παίρνουμε τὸ τσάι στις ἐξήμιση.

— 'Υποκλίθηκα πάλι.

— 'Δυὸ φορές τὴ βδομάδα, ξανάπε η μίς Κλάρισσα. "Ὀχι περισσότερο.

— 'Υποκλίθηκα για τρίτη φορά.

— 'Επίσης, είπε η μίς Κλάρισσα, θα είμαστε ευτυχείς να κάνουμε την γνωριμία της θείας σας.

Τὴν διαβεβαίωσα ὅτι κ' ἡ θεία μου θα ἦταν ευτυχῆς να κάνει τὴ γνωριμία τους, ἂν και ἀμφέβαλλα πολὺ γι' αὐτό. 'Αφοῦ κανονίστηκαν ὅλα ἔτσι, εὐχαρίστησα τὴς δυὸ γεροντοκόρες και παίρνοντας πρῶτα τὸ χέρι τῆς Μίς Κλάρισσας κι' ἔπειτα τὴς μίς Λαβίνιας, τὰ ἔφερα διαδοχικὰ στὰ χεῖλιά μου.

Τότε ἡ μίς Λαβίνια σηκώθηκε και, παρακαλῶντας τὸν Τρήντλ να μᾶς συχωρέση μιὰ στιγμή, μοῦ εἶπε να τὴν ἀκολουθήσω. 'Υπάκουσα γεμάτος συγκίνησι και μ' ὠδήγησε σ' ἕνα ἄλλο δωμάτιο. 'Εκεῖ ἀνακάλυψα, πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα, τὴν μικρούλα μου Ντόρα, που ἔφραζε τ' αὐτιά της, με τὸ μικρούλικο πρόσωπό της γυρισμένο πρὸς τὸν τοῖχο.

Πόσο ὠμορφὴ ἦταν μέσα στο μαῦρο της φόρεμα!

Πῶς ἔκλαιγε και ὠλόλυζε καθὼς ἀρνιόταν στὴν ἀρχὴ να βγῆ ἀπὸ τὸ καταφύγιό της!...

Πόσο τρυφερὴ ἦταν ἡ σκηνὴ που διαδραματίστηκε ὅταν βγήκε ἐπιτέλους!

— Πολυαγαπημένη μου Ντόρα, φώναξα, τώρα εἶσαι για πάντα δική μου!..

— 'ὦ! σὲ ἰκετεύω, μὴν τὸ λὲς αὐτό! με παρακάλεσε ἡ Ντόρα.

— Πῶς, Ντόρα, δὲν εἶσαι δική μου για πάντα;

— 'ὦ! ναί, φυσικά! φώναξε. Μὰ φοβάμαι τόσο!

— Φοβάσαι, ἀγαπημένη μου;

— 'ὦ, ναί!... Τὸν ἀπεχθάνομαι. Γιατί δὲν φεύγει;

— Ποιὸς, θησαυρὲ μου;

— 'Ὁ φίλος σου, εἶπε ἡ Ντόρα. Στὸ κάτω - κάτω τί ἀνακατεύεται αὐτός; Φαίνεται ἡλίθιος.

— 'Αγάπη μου! (Τίποτε δὲν με ξελόγιαζε τόσο ὅσο τὰ παιδικίσια αὐτὰ καμώματά της). 'Αγάπη μου, δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο πιὸ λαμπρὸ παλληκάρι ἀπ' αὐτόν.

— Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ λαμπρὰ παλληκάρια, εἶπε ἡ Ντόρα μ' ἕναν μικρὸ μορφασμό.

— 'Αγαπημένη μου, διαμαρτυρήθηκα, ὅταν θὰ κάνης τὴν γνωριμία του, εἶμαι βέβαιος πῶς θὰ σοῦ ἀρέση πολὺ. Κι' ἔπειτα θάρθῃ σὲ λίγες μέρες κ' ἡ θεία μου ἐδῶ κι' ἀμφιβάλλω ἂν θὰ σοῦ ἀρέση πολὺ ὅταν θὰ τὴ γνωρίσης!...

— 'Ὀχι, σὲ παρακαλῶ, μὴν τὴ φέρνεις! εἶπε ἡ Ντόρα ἐνώνοντας τὰ χέρια της και δίνοντάς μου ἕνα μικρὸ φίλημα τρομαγμένο. Μὴν τὴ φέρνεις. Ξέρω πῶς εἶνε μιὰ κακὴ νεροντοκόρη, που χώνει τὴ μύτη της παντοῦ... 'Εμπόδισέ τὴν νάρθῃ ἐδῶ, Ντόντυ! (Εἶχε διαλέξει τὸ ὄνομα Ντόντυ ὡς ὑποκοριστικὸ τοῦ Δαυῖδ).

Κάθε ἐναντίωσίς μου στὰ λόγια της θὰ πήγαινε χαμένη.

Αρχίω να γελῶ και να τὴν κυττάζω, γεμάτος θαυμασμό, ἀγάπη κι' ευτυχία. Δὲν ξέρω πόση ὦρα θὰ ἔμενα ἐκεῖ ἔτσι, ἂν δὲν ἐρχόταν ἡ μίς Λαβίνια να με πάρῃ. Προσπάθησα να πείσω τὴ Ντόρα νάρθῃ να κάνει τὴν γνωριμία τοῦ Τρήντλ. Μὰ ἐκείνη, μόλις τὸ ἄκουσε αὐτό, ἔτρεξε και κλειδώθηκε στὴν κάμαρή της. 'Επήγα λοιπὸν μόνος μου να τὸν ξαναβρῶ κι' ἔφυγα μαζύ του τόσο ἀνάλαφρος, σὰν να περπατούσα στὰ σύννεφα.

Γυρίζοντας στο σπίτι, πληροφόρησα τὴ θεία μου για τὸ ευτυχῆς ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐπισκέψεως. Χάρηκε για τὴν ευτυχία μου και μοῦ ὑποσχέθηκε να πάῃ χωρὶς ἀναβολὴ να ἐπισκεφθῇ κι' αὐτὴ τὴς θείες τῆς Ντόρας.

Ἦμουν τώρα περισσότερο ἀπασχολημένος ἀπὸ ποτὲ. 'Εκτός ἀπὸ τὴς καθημερινῆς μεταβάσεις μου στο σπίτι τοῦ δόκτορος Στρόνγκ, ἔπρεπε να κάνω τόσο δρόμο για να πηγαίνω στο Πούτνεϋ, ὅπου ἔμεναν ἡ θείες τῆς Ντόρας και, φυσικά, πῆγαινα ὅσο συχνότερα μπορούσα. 'Επειδὴ δὲν μοῦ ἔμενε καιρὸς ὅλη τὴν ἑβδομάδα να πηγαίνω ἐκεῖ τὴν ὦρα τοῦ τσαγιού, εἶχα πετύχει ἀπὸ τὴν μίς Λαβίνια τὴν ἀδεια να περνᾶω κοντὰ στὴ Ντόρα τὰ ἀπογεύματα τοῦ Σαββάτου, χωρὶς ὅμως μ' αὐτό να χάνω καθόλου τὰ προνόμιά μου τῆς Κυριακῆς. 'Ετσι αὐτὲς ἡ δυὸ μέρες ἦσαν για μένα μέρες ευτυχίας και ἡ γλυκειὰ ἀναμονὴ τους με βοηθοῦσε να περνᾶω τὴν ὑπόλοιπη βδομάδα.

'Ενοιώσα μιὰ ἀπέραντη ἀνακούφισι βλέποντας ὅτι ἡ θεία μου κ' ἡ θείες τῆς Ντόρας ταίριαξαν σὲ ὅλα πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅσο τολμοῦσα να ἐλπίζω. Λίγες μέρες μετὰ τὴν ἐπίσκεψι τὴ δική μου, ἡ θεία μου ἔκανε τὴ δική της ἐπίσκεψι, τὴν ὁποία ἡ δεσποινίδες Σπένλοου τὴν ἀνταπέδωσαν λίγες μέρες ἀργότερα με μεγάλη ἐπισημότητα. Κατόπιν ἡ ἀνταλλαγὴ αὐτῆ τῶν ἐπισκέψεων συνεχίστηκε, με χαρακτηριστικὰ φιλικὸ πιά. 'Η θεία μου εἶχε ἀπογοητεύσει κάπως τὴς θείες τῆς Ντόρας με τὴν ἀπόλυτη περιφρόνησι που ἐνοιώθη πρὸς τ' ἀμάξια και με τὴν συνήθεια που εἶχε να φτάνῃ στο σπίτι τους στις πιὸ ἀπροσδόκητες ὥρες, μετὰ τὸ πρόγευμα, π.χ., ἢ πρὶν ἀπὸ τὸ τσάι. Τὴς λυποῦσε ἐπίσης με τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο φοροῦσε τὸ καπέλλο της στὴν τύχη, φτάνει να τῆς στεκόταν στο κεφάλι, χωρὶς να ἐνδιαφέρεται καθόλου για τὸ τί θάλεγε ὁ κόσμος. Μὰ ἡ θείες τῆς Ντόρας δὲν ἄργησαν ν' ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ θεία μου με τοὺς ἀντρικοὺς και κάπως ἐκκεντρικοὺς τρόπους, ἦταν μιὰ γυναίκα με τὴν μεγαλύτερη εὐθυκρισία τοῦ κόσμου. 'Απὸ μέρος της ἡ θεία μου, ἂν και τρώμαζε συχνὰ τὴς δεσποινίδες Σπένλοου με τὴς τολμηρῆς γνώμες της στὰ διάφορα ζητήματα τῆς ἐθιμοτυπίας, μ' ἀγαποῦσε τόσο ὥστε να δείχνεται καλὴ και συγκαταβατικὴ ἀπέναντί τους.

Τὸ μόνο μέλος τῆς μικρῆς μας κοινωνίας που ἀρνιόταν ἀπολύτως να ἐναρμονισθῇ πρὸς τὴς περιστάσεις ἦταν ὁ Ζίπ. Δὲν ἔβλεπε ποτὲ τὴν θεία μου χωρὶς να τῆς δείχνῃ τὰ δόντια του και να κρύβεται κάτω ἀπὸ μιὰ πολυθρόνα, ἀπ' ὅπου μούγκριζε ἀδιάκοπα, σὰν να ἦταν γι' αὐτόν ἡ παρουσία αὐτῆς τῆς ξένης μιὰ δοκιμασία που δὲν μπορούσε να τὴν ὑποφέρῃ. Χρησιμοποίησαμε κάθε μέσο για να τὸν συμμορφώσουμε: χὰδια, μαλλώματα, μπατσάκια, ἐπισκέψεις στο σπίτι μας (ὅπου ὠρμησε ἀσυγκράτητος ἐναντίον δυὸ γάτων, πρὸς μεγάλο τρόπο τῶν παρισταμένων). Χαμένος κόπος! Ποτὲ του δὲν μπόρεσε να συνηθίσῃ τὴ θεία μου. Στὸ τέλος, ἡ Ντόρα, κάθε φορά που ἡ θεία μου πήγαινε στις θείες της, τὸν τύλιγε σὲ μιὰ πετσέτα και τὸν ἔβαζε σὲ μιὰ κόφα!

'Ενα πρᾶγμα που μ' ἀνησυχοῦσε μέσα στὴ γλυκειὰ και ἡσυχὴ ζωὴ, ἦταν ὅτι ὅλος ὁ κόσμος θεωροῦσε τὴ Ντόρα σὰν μιὰ γοητευτικὴ κουκλίτσα. 'Η θεία μου, με τὴν ὁποία σιγά - σιγά εἶχε συνηθίσει, δὲν τὴν ἔλεγε ἀλλοιῶς παρὰ «λουλουδάκι» της. 'Η πιὸ μεγάλη εὐχαρίστησις τῆς μίς Λαβίνιας ἦταν να τὴν περιβάλλῃ μ' ἕνα σωρὸ μικρῆς φροντίδες, να τῆς φριζάρῃ τὰ μαλλιά, να τῆς φτιάχνῃ φιόγκους και κορδελίτσες για τὴς τουαλέτες της. Κι' αὐτό που ἔκανε ἡ μίς Λαβίνια, φυσικά τὸ ἔκανε κ' ἡ ἀδελφὴ της, ἡ μίς Κλάρισσα. Μοῦ φαινόταν παράξενο να τὴς βλέπω και τὴς

δυό νά φέρωνται πρὸς τὴ Ντόρα ὅπως ἡ Ντόρα φερόταν στὸν Ζίπ.

Ἀποφάσισα νὰ μιλήσω σχετικῶς στὴ Ντόρα καὶ μιὰ μέρα πού κάναμε τὸν περίπατό μας (ἡ μὲς Λαβίνια μᾶς εἶχε ἐπιτρέψει σὲ λίγο καιρὸ νὰ βγαίνουμε ἔξω μαζὺ) τῆς εἶπα πόσο εὐτυχισμένος θὰ ἦμουν ἂν κατώρθωνε νὰ πείση τίς θεῖες τῆς νὰ τῆς φέρωνται διαφοροτικά.

— Γιατί ξέρεις, ἀγαπημένη μου, ἐπρόσθεσα μὲ ὕφος σοβαρὸ, δὲν εἶσαι πειὰ παιδί!

— Τί; ἔκανε ἡ Ντόρα. Βλέπω πὼς εἶσαι στὶς κακές σου σήμερα!

— Ἐγὼ στὶς κακές μου; ἔκανα μὲ ὕφος ξαφνιασμένο.

— Ἡ θεῖες μου εἶνε πολὺ καλές γιὰ μένα, εἶπε ἡ Ντόρα, καὶ εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένη ἔτσι.

— Μὰ, θησαυρέ μου, τῆς ἀπάντησα, μπορεῖς νὰ ἐξακολουθήσης νὰ εἶσαι εὐτυχισμένη καὶ ὅταν θὰ σὲ θεωροῦν οἱ ἄλλοι σὰν μιὰ νέα γυναῖκα μὲ σκέψι.

Ἡ Ντόρα μοῦ ἔρριξε ἕνα βλέμμα ἐπιτιμητικὸ (τὸ πιὸ ὠραῖο βλέμμα πού μπορεῖ νὰ ὄνειρευτῆ κανεὶς) κι' ἔπειτα ἄρχισε νὰ ὀλολύζη λέγοντας ὅτι δὲν τὴν ἀγαποῦσα, ρωτῶντας με γιὰτί εἶχα ἐπιμείνει τόσο νὰ γίνω μνηστήρ τῆς καὶ γιὰτί δὲν ἔφευγα, ἀφοῦ τὴν εὕρισκα ἀνυπόφορη.

Τί μποροῦσα νὰ κάνω ἔπειτ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, παρὰ νὰ σκουπίσω τὰ δάκρμά τῆς μὲ φιλήματα καὶ νὰ τὴν διαβεβαίωσω ὅτι τὴ λατρεύω;

— Πὼς μπορεῖς, μὲ ρώτησε ἡ Ντόρα, νὰ εἶσαι τόσο κακὸς μὲ μένα πού σὲ ἀγαπᾶω τόσο, Ντόντυ;

— Κακὸς, θησαυρέ μου; Μὰ δὲν ἐμὲ ρωτᾶς ἂν μπορῶ νὰ εἶμαι κακὸς μαζὺ σου;

— Τότε μὴ μὲ μαλλώνεις πειὰ, εἶπε ἡ Ντόρα κάνοντας ἕναν μορφασμὸ πού μεταμόρφωνε τὸ στόμα τῆς σὲ μπουμποῦκι τριαντάφυλλου, καὶ θὰ εἶμαι πολὺ φρόνιμη.

Καταγοητεύτηκα ὅταν σὲ λίγη ὥρα μοῦ ζήτησε μόνη τῆς νὰ τῆς πᾶω τὸ βιβλίον τῆς Μαγειρικῆς, γιὰ τὸ ὁποῖο τῆς

εἶχα μιλήσει καὶ νὰ τῆς δείξω νὰ κάνω λογαριασμούς. Στὴν ἐπόμενη ἐπίσκεψί μου λοιπὸν τῆς πῆγα τὸ βιβλίον δεμένο κομπᾶ γιὰ νὰ κάνω τὴν ἐμφάνισί του λιγώτερο αὐστηρὴ καὶ τῆς ἔδειξα ἕνα βιβλίον λογαριασμῶν τῆς θεῖας μου γιὰ νὰ συνηθίσω στὴν οἰκοκυρικὴ.

Μὰ τὸ βιβλίον τῆς Μαγειρικῆς ἔφερε πονοκέφαλο στὴ Ντόρα κ' οἱ ἀριθμοὶ τὴν ἔκαναν νὰ κλάψη. Δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς λογαριάσει, ὅπως ἔλεγε. Στὸ τέλος τοὺς ἔσβυσε καὶ ζωγράφησε σὲ ὅλες τίς σελίδες τοῦ βιβλίου μικρὲς ἀνθοδέσμες, τὸ πορτραῖτό μου καὶ τὸ πορτραῖτό τοῦ Ζίπ.

Προσπάθησα κατόπιν, κατὰ τὴν διάρκεια τῶν σαββατιάτικων περιπάτων μας, νὰ τῆς δώσω μερικὲς συμβουλὲς οἰκιακῆς φύσεως.

Καθὼς περνοῦσαμε, π.χ., μπρὸς ἀπὸ ἕνα κρεοπωλεῖο, τῆς ἔλεγα:

— Ἄς ὑποθέσουμε, ἀγαπημένη μου, ὅτι εἶμαστε παντρεμένοι κι' ὅτι σοῦ χρειάζεται μιὰ ἀρνίσια νεφραμιά γιὰ τὸ φαγητό. Ξέρεις πὼς θὰ τὴν ἀγοράσης;

Τὸ ὠραῖο πρόσωπο τῆς Ντόρας σκεπαζόταν τότε ἀπὸ μιὰ σκιά καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἔπαιρναν σχῆμα μπουμπουκιοῦ σὰν νὰ προτιμοῦσε νὰ κλείσῃ τὸ στό-

Ἐφραζε τ' αὐτιά τῆς κ' εἶχε γυρισμένο τὸ πρόσωπό τῆς πρὸς τὸν τοῖχο.

μα μου μ' ένα φίλημα.

— Ξέρεις πώς θά την αγοράσης; την ξαναρωτούσα, άποφασισμένος όπωσδήποτε να πετύχω την άπάντησί της.

Η Ντόρα σκεφτόταν λίγο, κι' έπειτα άπαντούσε με ύφος θριαμβευτικό:

— Μά ξέρει ό χασάπης πώς θά μου τό πουλήση. Τότε ποιά ή ανάγκη να ξέρω εγώ, μεγάλη άνόητε;

Μιά άλλη φορά, συλλογίζόμενος τό βιβλίό της Μαγειρικης, ρώτησα τη Ντόρα τί θά έκανε άν καμιά μέρα της έξεδήλωνα την έπιθυμία να φάω ένα ώμορφο ραγού ά λά Ιρλανταίζ. Κι' εκείνη μου άπάντησε άφελέστατα ότι θά έλεγε στη μαγειρίσσα να τό φτιάξη. "Έπειτα χτύπησε τά χεράκια της και γέλασε τόσο θελκτικά, ώστε μου φάνηκε πιό γοητευτική άπό ποτέ.

"Έτσι τό βιβλίό της Μαγειρικης, πού πετάχτηκε σε μιά γωνιά, χρησίμευσε ως άνάβαθρο για τόν Ζιπ για να κάνει διάφορα γυμνάσματα Ισορροπίας. Κ' ή Ντόρα δείχτηκε τόσο χαρούμενη όταν τόν έμαθε να στέκεται όρθιος μ' ένα κοντυλοφόρο στά δόντια του, ώστε κι' εγώ έμεινα πολύ εύχαριστημένος.

Ξαναγυρίσαμε λοιπόν στην κιθάρα, στη ζωγραφική και στα τραγούδια πού συμβουλευούν να χορεύουμε πάντοτε «τρά-ταρά-τατά» κ' ή μέρες μας κυλούσαν πάντοτε εύτυχισμένες άπό τη μιά βδομάδα στην άλλη. Συχνά, έκανα ύπαινιγμούς στην μίς Λαβίνια ότι θεωρούσε πολύ «κουκλίτσα» τη μικρή μου Ντόρα. Συχνά πάλι άνοιγα τά μάτια μου με έκπληξι για να δώ ότι έκανα τό ίδιο λάθος με τούς άλλους κι' ότι κι' εγώ φερόμουν στη Ντόρα σαν σε μικρή κούκλα. Μά αυτό μου συνέβαινε πολύ σπάνια.

XI

"Αν κι' αυτά τά χειρόγραφα δέν προορίζονται για άλλα μάτια έκτός άπό τά δικά μου, ασφαλώς δέν είμ' εγώ ό άρμόδιος να πώ με ποιά μανία είχα ριχτή στη μελέτη της στενογραφίας για ν' ανταποκριθώ στην έμπιστοσύνη πού μου έδειξαν ή Ντόρα κ' ή θείες της. Στην έπιμονή μου αυτή, στη θέλησί μου και στην ύπομονή μου, πού άποτελούν τά κυριώτερα χαρίσματά μου, όφείλω την έπιτυχία μου στη ζωή. Είχα πολλή τύχη στην σταδιοδρομία μου — πολλοί άνθρωποι πού δούλεψαν περισσότερο άπό μένα δέν είχαν ούτε τη μισή έπιτυχία μου — μά δέν θά γινόμεν ποτέ ό,τι είναι χωρίς τά χαρίσματά μου αυτά...

Και την άνάπτυξη αυτών των χαρισμάτων μου την χρωστάω προπάντων στην Άγνή. Και να τώρα πού ή σειρά της διηγήσεάς μου με κάνει να την ξαναθυμηθώ με στοργή κι' εύγνωμοσύνη.

Η Άγνή ηρθε εκείνη την εποχή να μείνη καμιά δεκαπενταριά μέρες στο σπίτι του δόκτορος Στρόνγκ. Ο κ. Γουίκφιλντ ήταν ό παληός φίλος του δόκτορος κι' ό καλός δόκτωρ ήθελε πολύ να τόν δη και να έξασκήση σ' αυτόν την επίδρασί του. Είχε μιλήσει σχετικώς με την Άγνή κατά τό τελευταίο της ταξίδι στο Λονδίνο, κι' αυτό τό νέο ταξίδι ήταν άποτέλεσμα της συνομιλίας εκείνης.

Η Άγνή κι' ό πατέρας της έφτασαν μαζί. Δέν ξαφνιάστηκα πολύ όταν έμαθα ότι ή παιδική μου φίλη είχε ανάλαβει να βρη εκεί κοντά μιά κατοικία για την κ. Χήπ, της οποίας οι ρευματισμοί άπαιτούσαν άλλαγή άέρος κ' ή οποία θά ήταν εύτυχισμένη να ταξιδέψη με τόσο καλή συντροφιά. Κι' ούτε ξαφνιάστηκε περισσότερο όταν την είδα την άλλη μέρα να φτάνη μαζί με τόν Ούρια πού, σαν καλός γυιός, έρχόταν να έπιβλέψη την έγκατάστασι της μητέρας του.

— Βλέπετε μίστερ Κόπερφιλντ, μου είπε, έπιθάλλοντάς μου τη συντροφιά του ενώ έκανα μιά βόλτα στον κήπο του δόκτορος, όταν αγαπάη κανείς είνε λίγο ζηλιάρης ή, τουλάχιστον, θέλει να μη χάνη άπό τά μάτια του τό αντικείμενο του έρωτός του.

— Και ποιόν ζηλεύεις τώρα; τόν ρώτησα.

— Χάρις σε σάς, κύριε Κόπερφιλντ, κανένα Ιδιαιτέρως για την ώρα. Μά για να είμαι ειλικρινής, φοβάμαι την κ. Στρόνγκ, κοντά στην όποία θά μένη τώρα ή αγαπημένη μου Άγνή και ή οποία δέν με συμπαθεί καθόλου.

Τά μάτια του πού είχαν γίνει πράσινα, με κύτταζαν γεμάτα πανουργία.

— Τί έννοεις μ' αυτό; τόν ρώτησα.

Ο Ούρια Χήπ έξυσε μιά στιγμή τό πηγούνι του κι' έπειτα άπάντησε, καρφώνοντας τά μάτια του στο έδαφος:

— Όταν ήμουνά ακόμα ένας ταπεινός γραφιάς, ή κ. Στρόνγκ με κύτταζε πολύ άφ' ύψηλου. Ζητούσε πάντα να τραβάη την Άγνή μου κοντά της και σε σάς, μίστερ Κόπερφιλντ, φερόταν πάντοτε με την μεγαλύτερη έγκαρδιό-

τητα. Μά εγώ βρισκόμουν πολύ κάτω άπ' αυτή για να καταδεχτή να με προσέξη.

— "Ε, και τί μ' αυτό;

— Κι' έκείνος τό ίδιο, έπρόσθεσε, με περιφρονούσε.

— Φαίνεται πώς δέν ξέρεις καλά τόν δόκτορα για να μιλάς έτσι γι' αυτόν πού είνε τόσο άνώτερος άπ' αυτά τά πράγματα.

— Θεέ μου! Έκανε ό Ούρια Χήπ. Δέν μιλάω για τό δόκτορα. Τόν δυστυχισμένο... Μιλάω για τόν κ. Μάλντον.

Η καρδιά μου σφίχτηκε ξαφνικά. "Ολες ή παληές ύποψίες μου και οι φόβοι για τις σχέσεις της κ. Στρόνγκ με τόν έξάδελφό της Τζάκ Μάλντον ξαναγεννήθηκαν μέσα μου. Κι' έβλεπα με τρόπο ότι ή εύτυχία του καλού μου δόκτορος βρισκόταν στην διάθεσι αυτού του άθλιου.

— Ο Τζάκ Μάλντον, όταν ήμουν ακόμα γραφιάς, δέν έμπαινε ποτέ στο γραφείο χωρίς να μου δώση διαταγές και να με σπρώξη. Χαριτωμένος κύριος, μά την αλήθεια... "Ημουν πολύ άσήμαντος, πολύ ταπεινός και είμαι ακόμα... Μά αυτό δέν μου άρεσε καθόλου και δέν μου άρέσει πολύ περισσότερο σήμερα...

"Επαψε να χαϊδεύη τό πηγούνι του κι' άρχισε να μαζεύη τά μάγουλά του, λοξοκυττώντας με.

— "Όσο γι' αυτήν, έξακολούθησε, είνε μιά μεγάλη κυρία και δέν είνε καθόλου διατεθειμένη να φανη εύνοϊκή σ' έναν ταπεινό άνθρωπο σαν έμένα. Αυτή ή γυναίκα μπορεί να έμπνεύση στην Άγνή μεγάλες φιλοδοξίες. Δέν είμαι κανένας νέος της καλής τάξεως, κύριε Κόπερφιλντ, μά ξέρω πάντα να κυττάζω γύρω μου. "Εμείς οι ταπεινοί άνθρωποι έχουμε μάτια και ξέρουμε να τά χρησιμοποιούμε.

Προσπάθησα να πάρω ύφος γαλήνιο κι' άδιάφορο, μά χωρίς μεγάλη έπιτυχία, όπως κατάλαβα άπό την έκφρασι του.

— Θα κάνω ό,τι μπορώ, συνέχισε, για να δώσω ένα τέλος σ' αυτή τη φιλία μεταξύ της Άγνης μου και της κ. Στρόνγκ, πού δέν την έπιδιοκίμαζω. Δέν σάς κρύβω ότι είμαι ζηλότυπος κι' έννοω να παραμερίσω όλους τούς όχληρούς. Δέν θ' άνεχθώ συνωμοσίες εναντίον μου.

— "Επειδή συνωμοτείς διαρκώς εναντίον του άπάντησα, φαντάζεσαι πώς κι' όλος ό άλλος κόσμος συνωμοτεί εναντίον σου.

— "Ισως, μίστερ Κόπερφιλντ, άπάντησε. Μά έχω ένα σκοπό να φτάσω κ' είμαι διατεθειμένος να κάνω τά πάντα για να πετύχω. Μπορεί να είμαι ταπεινός, μά δέν θέλω να με κοροϊδεύουν. Δέν μπορώ να έπιτρέψω στους άλλους να μπαινουν στο δρόμο μου. Θα κατορθώσω ν' άπαλλαγώ άπό τούς όχληρούς, μίστερ Κόπερφιλντ.

— Δέν σάς καταλαβαίνω, του είπα.

— Είστε βέβαιος γι' αυτό; με ρώτησε κάνοντας τούς συνηθισμένους του σπασμούς. Αυτό με ξαφνιάζει εκ μέρους σας, μίστερ Κόπερφιλντ... Σεις δέν καταλαβαίνετε πού είστε τόσο έξυπνος; Θα προσπαθήσω να σάς μιλήσω πιό καθαρά καμιά άλλη μέρα. Κυττάχτε!... Αυτός πού χτυπάει την πόρτα δέν είνε ό κ. Μάλντον;

— "Έτσι φαίνεται, του άπάντησα όσο μπορούσα πιό άδιάφορα.

Ο Ούρια σώπασε άμέσως, έβαλε τά δυό του χέρια άνάμεσα στα γόνατά του και λύγισε στα δυό άπό τά πολλά γέλια. Μά γελούσε έντελώς σιωπηλά. Ούτε ένας ήχος δέν έέφυγε άπό τά χείλη του.

Ημουν τόσο άγανακτημένος άπό την άηδιαστική στάσι του, ώστε άπομακρύνθηκα, αφήνοντάς τον μόνο, λυγισμένο στα δυό, στη μέση του κήπου, σαν σκιάχτρο.

Την μεθεπομένη, πού ήταν Σάββατο, έπήγα την Άγνή να δη τη Ντόρα. Είχα προειδοποιήσει την μίς Λαβίνια και περίμεναν την Άγνή για την ώρα του τσαγιού.

"Ενα ρίγος περηφάνειας κι' άγωνίας με συγκλόνιζε. "Ημουν πολύ περήφανος για την αγαπημένη μου μικρή μνηστή μου, κι' έπιθυμούσα πολύ ν' άρέση στην Άγνή.

Καθώς πηγαίναμε με τό λεωροείο, πέρασα την περισσότερη ώρα μου φανταζόμενος τη Ντόρα με τις πιό διαφορετικές και πιό γοητευτικές μορφές. "Ενα πράγμα για τό όποιο ήμουν πάντως βέβαιος ήταν ότι δέν μπορούσε παρά να είνε ώραία. Και άκριβώς βρέθηκε εκείνη την ήμέρα πιό ώραία άπό ποτέ. Δέν βρισκόταν μέσα στο σαλόνι, όταν παρουσίασα την Άγνή στις θείες της, μά στεκόταν φοβισμένη παράμερα. "Ηξερα τώρα πού έπρεπε να την ζητήσω και την βρήκα σε λίγο, με τά χέρια της στ' αυτιά της, στο συνηθισμένο της καταφύγιο πίσω άπ' την πόρτα.

Στην αρχή άρνήθηκε να ρηθη μαζί μου, έπειτα μου ζήτησε πέντε λεπτών προθεσμία ως χάρι. "Όταν, στο τέλος, πέρασε τό μπράτσο της κάτω άπό τό δικό μου για να την πάω στο σαλόνι, τό γοητευτικό πρόσωπό της είχε κοκκι-

νίσει, κι' αυτό την έκανε ακόμα πιο όραία.

Ἡ Ντόρα φοβόταν τὴν Ἀγνή. Ἦταν σίγουρη, μὴ εἶχε πῆ, πὼς ἡ παιδική μου φίλη ἦταν πολὺ τελεία συγκρινόμενη μαζί της. Μὰ ὅταν εἶδε τὴν Ἀγνή μὲ τὴν ἔκφρασί της τὴν τόσο σοβαρὴ καὶ χαριτωμένη συγχρόνως, τὴν τόσο στοχαστικὴ κι' ἐγκάρδια, ἔρριξε τὰ χέρια της γύρω ἀπ' τὸ λαιμὸ της, βγάζοντας μιὰ μικρὴ κραυγὴ χαρούμενης ἐκπλήξεως καὶ ἀκούμπησε τὸ μάγουλό της πάνω στὸ δικό της. Ποτὲ δὲν ἦμουν τόσο εὐτυχημένος, ποτὲ δὲν ἦμουν τόσο γοητευμένος ὅσο τὴ στιγμὴ πού τις εἶδα νὰ κάθονται πλάι-πλάι, ὅσο ὅταν εἶδα τὴν μικρούλα μου ἀγαπημένη νὰ ὑψώνη τὸ βλέμμα της πρὸς τὰ γεμάτα συμπάθεια μάτια τῆς Ἀγνῆς, ὅσο ὅταν εἶδα τὸ ὄραίο καὶ τρυφερὸ βλέμμα μὲ τὸ ὁποῖο ἡ τελευταία περιέβαλλε τὴ Ντόρα.

Ἡ μὴς Λαβίνια καὶ ἡ μὴς Κλάρισσα συμμεριζόντουσαν τὴ χαρὰ μου μὲ τὸν τρόπο τους. Ἡ γλυκεῖα εὐθυμία τῆς Ἀγνῆς εἶχε κατακτήσει τὴν καρδιὰ ὄλων. Τὸ γαλήνιο ἐνδιαφέρον πού ἐδειχνε γιὰ ὅ,τι ἐνδιέφερε τὴ Ντόρα, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο κατῶρθωσε ἀμέσως νὰ κερδίσει τὴν εὐνοια τοῦ Ντίκ, ἡ χάρις μὲ τὴν ὁποία πείραζε τὴ Ντόρα ἐπειδὴ δὲν τολμοῦσε νάρθῃ νὰ πάρη κοντὰ μου τὴν συνηθισμένη της θέσι, ὅλα συνετέλεσαν στὸ νὰ μᾶς δώσουν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ παρουσία τῆς Ἀγνῆς ἐρχόταν νὰ συμπλήρωση ἐπιτυχῶς τὸν μικρὸ μας κύκλο.

— Εἶμαι τόσο εὐχαριστημένη πού μ' ἀγαπᾶτε, εἶπε ἡ Ντόρα στὴν Ἀγνή. Δὲν τολμοῦσα νὰ τὸ ἐλπίσω αὐτὸ κι' ἔχω ἀνάγκη νὰ μ' ἀγαπᾶνε περισσότερο ἀπὸ ποτὲ τώρα πού ἡ φίλη μου ἡ Τζούλια Μίλλς ἔφυγε στὶς Ἰνδίες.

Διασκεδάσαμε πολὺ μὲ τὴν ἔννοια πού εἶχε ἡ Ντόρα νὰ τὴν ἀγαπᾶνε. Ἡ Ντόρα, πειστωμένη πού τὴν ἐπείραζε, εἶπε πὼς ἦμουν μιὰ χίνα καὶ πὼς δὲν μ' ἀγαποῦσε καθόλου. Κι' αὐτὴ ἡ τόσο σύντομη βραδυὰ πέρασε σὰν ὄνειρο.

Ἡ ὥρα τοῦ λεωφορείου πού θὰ περνοῦσε νὰ μᾶς πάρη πλησίαζε. Βρισκόμουν μόνος μπροστὰ στὴ φωτιά, ὅταν ἡ Ντόρα μπῆκε ἀνάλαφρα γιὰ νὰ μὴ δώση, ὅπως πάντα, τὸ ἀποχαιρετιστήριό της φίλημά της.

— Δὲν πιστεύεις κι' ἐσύ, Ντόντυ, μὴ εἶπε, ἐνῶ τὸ μικρὸ χεράκι της στριφογύριζε ἕνα κουμπὶ τῆς ζακέττας μου, δὲν πιστεύεις ὅτι ἂν ἡ Ἀγνή ἦταν φίλη μου ἀπὸ καιρὸ, θὰ ἦμουν λιγώτερο ἀνόητη;

— Τί εἶν' αὐτὰ πού λές, ἀγάπη μου; Αὐτὰ εἶν' ἀνοησίες!

— Πιστεύεις στ' ἀλήθεια ὅτι εἶν' ἀνοησίες; ἀπάντησε ἡ Ντόρα χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃ. Εἶσαι βέβαιος γι' αὐτό;

— Φυσικά.

— Ξέχασα, εἶπε ἡ Ντόρα ἐξακολουθώντας νὰ στριφογυρίζῃ τὸ κουμπὶ μου πρὸς ὅλες τις διευθύνσεις, ποιά εἶνε, κακὸ παιδί, ἡ συγγενεία σου μαζί μου.

— Δὲν ὑπάρχει καμμιά συγγένεια, μὰ μεγαλώσαμε μαζί σὰν ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή.

— Ἀναρωτιέμαι πὼς μπόρεσες ν' ἀγαπήσης ἐμένα, ἐξακολούθησε ἡ Ντόρα, βάζοντάς τα μὲ ἕνα ἄλλο κουμπὶ μου.

— Σ' ἀγάπησα γιατί ἦταν ἀδύνατον νὰ σὲ δῶ χωρὶς νὰ σ' ἀγαπήσω.

— Καὶ ἂν δὲν μ' ἔβλεπες ποτέ; Κι' ἂν δὲν εἶχαμε ὑπάρξει ποτέ; μὲ ρώτησε εὐθυμα.

Ἀναρωτιόμουν τί μποροῦσε νὰ σκέφτεται ἐνῶ ἐθαύμαζα σιωπηλὸς τὸ μικρὸ γλυκὸ χεράκι της πού περιφερόταν κατὰ μῆκος τῶν κουμπιῶν μου, τις σγουρὲς μπούκλες της πού ἔπεφταν ἀπάνω στοὺς ὤμους μου καὶ τὰ χαμηλωμένα βλέφαρά της πού ἀνασηκωνόντουσαν παρακολουθώντας τὰ δάχτυλά της στὴ μηχανικὴ τους κίνηση.

Στὸ τέλος, τὸ βλέμμα της συνάντησε τὸ δικό μου. Ἀνασηκώθηκε στὴν ἄκρη τῶν ποδιῶν της γιὰ νὰ μὴ δώση μὲ ὕφος πρὸς στοχαστικὸ ἀπ' τὸ συνηθισμένο της τὸ πολύτιμο μικρὸ της φίλημα — μιὰ φορά, δυὸ φορές, τρεῖς φορές — καὶ βγήκε ἀπ' τὸ δωμάτιο.

Πέντε λεπτὰ ἀργότερα, ὅταν βρεθήκαμε πάλι ὅλοι στὸ σαλόνι, τὸ στοχαστικὸ ὕφος τῆς Ντόρας εἶχε ἐξαφανισθῆ. Ὅσο νὰ περάσῃ τὸ λεωφορεῖο θέλησε νὰ μᾶς ἐπιδείξῃ μερικὰ γυμνάσματα πού εἶχε μάθει στὸν Ζίπ. Αὐτὸ, συντελοῦσης καὶ τῆς κακῆς θελήσεως τοῦ Ζίπ, ἀπαίτησε ἀρκετὴ ὥρα. Ἔτσι τὰ γυμνάσματα δὲν εἶχαν τελειώσει ἀκόμα, ὅταν ἀκούσαμε τὸ λεωφορεῖο πού σταμάτησε μπροστὰ στὴν πόρτα. Ἡ Ἀγνή καὶ ἡ Ντόρα ἀποχαιρέτηθηκαν γρήγορα μὰ τρυφερά. Συμφώνησαν

νὰ γράφῃ ἡ Ντόρα στὴν Ἀγνή (ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι ἡ τελευταία δὲν θὰ πρόσεχε στὶς ἀνοησίες τῶν ἐπιστολῶν της) καὶ ἡ Ἀγνή στὴ Ντόρα. Ἀποχαιρέτηθηκαν καὶ γιὰ δευτέρη φορά μπροστὰ στὸ λεωφορεῖο, καὶ γιὰ τρίτη, ὅταν ἡ Ντόρα, παρά τις διαμαρτυρίες τῆς μὴς Λαβίνιας, ἔτρεξε γιὰ νὰ ὑπενθυμίσει τὴν ὑπόσχεσί της στὴν Ἀγνή ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ λεωφορείου καὶ νὰ τῆς στείλῃ φιλήματα μὲ τὸ χέρι της.

Τὸ λεωφορεῖο μᾶς ἀπόθεσε κοντὰ στὸ Κόβεν Γκάρντεν, ὅπου ἔπρεπε νὰ πάρουμε ἄλλο γιὰ νὰ μᾶς βγάλῃ κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ δόκτορος Στρόνγκ. Περίμενα μὲ ἀνυπομονησία τὴν σύντομη διαδρομὴ πού ἔπρεπε νὰ κάνουμε μὲ τὰ πόδια κατόπιν, γιὰ ν' ἀκούσω τὴν Ἀγνή νὰ μὴ ἐκθειάζῃ τὴ Ντόρα.

— ὦ! πόσο μὴ τὴν ἐξεθείασε!... Μὲ ποιὸ τόνο θερμῆς συμπάθειας ἐξύμνησε τὸ γοητευτικὸ πλάσμα πού ἀγαποῦσα!... Πόσο μὴ σύστησε νὰ τὴν ἀγαπῶ!... Καὶ μὲ πόση σοβαρότητα μὴ θύμισε, χωρὶς νὰ τὸ δείχνῃ, τὴν εὐθύνη μου γιὰ τὴ μικρὴ ὄρφανουλά!...

Ποτέ, ποτέ δὲν εἶχα νοιώσει γιὰ τὴ Ντόρα μιὰ ἀγάπη τόσο βαθειὰ καὶ τόσο εἰλικρινῆ ὅσο ἐκείνο τὸ βράδυ. Καθὼς εἶχαμε κατεβῆ πάλι ἀπ' τὸ λεωφορεῖο καὶ βαδίζαμε στὴ λάμψη τῶν ἀστρῶν, στὸ δρόμο πού ὡδηγοῦσε στὸ σπίτι τοῦ δόκτορος, εἶπα στὴν Ἀγνή ὅτι αὐτὸ ἦταν ἔργο της.

— Ὅταν καθόσουν κοντὰ της, ἐπρόσθεσα, μὴ φαίνονται σὰν φύλακας ἀγγελὸς της, Ἀγνή, ὅπως εἶσαι καὶ δικός μου.

— Φτωχὸς ἀγγελὸς, μὴ ἀπάντησε, μὰ πάντως πιστός.

Ὁ καθαρὸς τόνος τῆς φωνῆς της μὲ ἀγγίξε στὴν καρδιά καὶ, μὴ μπορῶντας νὰ κρατηθῶ, τῆς εἶπα:

— Ἀγνή, φαίνεσαι σὰ νὰ ξαναβρῆκες αὐτὴ τὴν χαριτωμένη γαλήνη πού ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικὸ σου κι' αὐτὸ μὲ κάνει νὰ ἐλπίζω πὼς θὰ εἶσαι πρὸς εὐτυχημένη στὸ σπίτι σου.

— Εἶμαι πρὸς εὐτυχημένη μέσα στὸν ἑαυτό μου, μὴ ἀπάντησε. Νοιώθω τὴν καρδιά μου ἀνάλαφρη καὶ γαλήνια.

Κύτταξα τὸ πρόσωπό της τὸ ὑψωμένο πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ σκεπτόμουν ὅτι στὸ φῶς τῶν ἀστρῶν φαίνονταν πρὸς εὐγενικὸ ἀκόμα.

— Δὲν ἔγινε καμμιά μεταβολὴ στὸ σπίτι, μὴ εἶπε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ μικρὴ σιωπή...

— Δὲν ἔγινε κανένας ὑπαινιγμὸς... Δὲν θάθελα νὰ σὲ βασανίσω, Ἀγνή, μιλώντας σου γιὰ ἕνα πρᾶγμα τόσο ἀηδιαστικὸ, μὰ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ καὶ νὰ μὴ σὲ ρωτήσω μήπως ἔγινε κανένας ὑπαινιγμὸς γι' αὐτὸ πού μιλήσαμε τὴν τελευταία φορά...

— Κανένας, μὴ ἀπάντησε.

— Τὸ σκεπτόμουν τόσο πολὺ αὐτὸ τὸ ζήτημα!

— Μὴν τὸ σκέφτεσαι τόσο. Θυμήσου ὅτι ἔχω βάλει ὅλη μου τὴν ἐμπιστοσύνη στὴν εἰλικρινῆ κι' ἀπλοϊκὴ στοργὴ πού θριαμβεύει πάντα στὸ τέλος. Μὴν ἔχεις γιὰ μένα κανένα φόβο, Τρότ, ἐπρόσθεσε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ. Ποτέ μου δὲν θὰ κάνω αὐτὸ πού φοβάσαι...

Εἶχαμε φτάσει στὴν μικρὴ αὐλὴ πού ἦταν μπροστὰ στὸ σπίτι τοῦ δόκτορος Στρόνγκ. Ἦταν πειὰ ἀργά. Ἡ Ἀγνή, δείχνοντάς μου ἕνα φῶς πού ἔλαμπε στὸ παράθυρο τοῦ δόκτορος Στρόνγκ, μὴ εὐχήθηκε καλὴ νύχτα.

— Ἄς μὴ σὲ βασανίσῃ ἡ σκέψις τῶν ἀνησυχιῶν μας καὶ τῶν θλίψεων μας, μὴ εἶπε. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μὲ κἀνῃ πρὸς εὐτυχημένη ἀπὸ τὴν εὐτυχία σου. Ἄν μιὰ μέρα ἡ συνδρομὴ σου μὴ εἶνε χρήσιμη, νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς θὰ σοῦ τὴν ζητήσω. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ σ' εὐλογῇ!

Ἔμεινα μιὰ στιγμὴ μπροστὰ στὴν πόρτα, κυττάζοντας τὰ ἄστρα, μὲ τὴν καρδιά φουσκωμένη ἀπὸ ἀγάπη κι' εὐγνωμοσύνη καὶ κατόπιν ἐξακολούθησα τὸ δρόμο μου.

Ἐτοιμαζόμουν νὰ διασχίσω καὶ τὴν πόρτα τοῦ κήπου, ὅταν, γυρίζοντας τὸ κεφάλι μου, εἶδα πάλι τὸ φῶς στὸ δωμάτιο τοῦ δόκτορος. Μὲ κάποια τύψη, φαντάστηκα ὅτι ὁ δόκτωρ ἐργαζόταν στὸ Λεξικό του χωρὶς τὴ βοήθειά μου. Μέσ' τὴν ἐπιθυμία μου νὰ βεβαιωθῶ καὶ νὰ τοῦ πῶ μιὰ καληνύχτα, ξαναγύρισα πίσω, διέσχισα ἀθόρυβα τὸν προθάλαμο καὶ, ἀνοίγοντας σιγά-σιγά τὴν πόρτα, κύτταξα μέσα στὸ δωμάτιο.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΞΕΔΟΘΗ

καὶ ἀπεστάλη εἰς τὰ ὑποπρακτορεῖα

“Ἡ ΑΥΓΗ ΝΤΕ ΝΕΒΕΡ,”

Τοῦ ΠΩΛ ΦΕΒΑΛ πατρὸς

Ζητήσατέ τὴν καὶ ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας.

Διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις Δρ. 10

Διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις » 12

συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων ταχ. ἀποστολῆς.